

БАТЬКІВСЬКИЙ ДОСВІД ТА СУЧАСНА ЛЮДИНА В КОНТЕКСТІ СІМЕЙНИХ ЦІННОСТЕЙ

Литвиненко А.В.

*Україна, м.Запоріжжя, Запорізький національний технічний університет, кафедра
соціальної роботи*

Проблема сімейних цінностей в сучасному світі займає перші місця серед інших соціально-значимих проблем. Саме в сімейному оточенні проходить перша та основна соціалізація людини, яка є основою для подальшого сприйняття світу. В контексті цієї актуальності постає потреба ієрархії сімейних цінностей та розклад їх на складові частини.

Однією з частин сімейних цінностей є досвід, котрий передається віками та поколіннями, який і є основою даної теми.

Досвід - це знання та навички, які людина набуває в процесі соціалізації. Сюди також належать уміння, звички, цінності, соціальні установки тощо [1, с. 521].

Батьківський досвід – це досвід, який передають батьки своїм нащадкам. Це знання та уміння, мудрість та настанови, котрі були отримані на практиці та передавались з покоління в покоління. Саме батьківський досвід супроводжує нас з самого початку створення власної сім'ї.

Сімейні цінності – це те, що важливо для сім'ї, той необхідний «цемент», який групу людей з схожим генетичним кодом об'єднує в дружне співтовариство. Виходить, що в кожній сім'ї головне щось своє: одним необхідно довіру, а іншим потрібно процвітання сімейного бізнесу. Очевидно, що в цих двох сім'ях цінності будуть різними.

Але для сучасної людини сімейні цінності та досвід поклінь відступають на другий план. В першу чергу людина бажає отримати освіту, знайти відповідну професію, досягти успіхів в професійній діяльності, набути власного досвіду, побачити світ, засети багато знайомств – і цей список можна продовжувати ще довго, але головне, що сучасна молодь не квапиться створювати сім'ю.

«Шлюб виник, - пише О.М. Волкова, - на певному етапі розвитку суспільства з економічних потреб і як інститут, який здійснює відтворення населення, соціальний і сексуальний контроль, як результат все більшого підпорядкування відносин між

статтями умовам соціально-економічного розвитку »[2, с. 64]. На початку століття К. Юнг висловив думку, що шлюб - найскладніша форма людських відносин.

Більшість дослідників (А. Н. Волкова, С. І. Голод, Л. В. Карцева, Т. М. Трапезнікова та ін) вважають, що зміна шлюбних відносин, що охопило сучасне суспільство, виражається у зміні механізмів регуляції шлюбних відносин, функцій і мотивації шлюбу при збереженні його форми (моногамії). Зсув шлюбних регуляторів зі сфери юридичних і релігійних обмежень в область соціально-психологічних норм є першим значним перетворенням сучасного шлюбу. Шлюбна мотивація звільняється від економічних, політичних, релігійних, престижних міркувань, і зростає роль індивідуалістичних почуттів при шлюбному виборі.

Друга зміна - зміна поглядів на функції шлюбу. Коли мова йде про функції шлюбу, мається на увазі соціальне призначення цього інституту. З точки зору суспільства, мета шлюбу - забезпечення контролю над відтворенням населення і сексуальною поведінкою. З точки зору індивіда, шлюб є міжособистісним відношенням, що задовольняє потреби в чуттєвому насолоді, емоційної прихильності та індивідуальної любові.

В даний час шлюб слід розглядати швидше як соціально - психологічне ставлення, ніж як соціальний інститут. Інституційні форми регуляції шлюбних процесів втрачають своє значення і на зміну приходять соціально - психологічні, етичні та моральні норми як механізми регуляції шлюбу. Е.Г. Ейдемільер підкреслює, що нині «шлюб і статеву близькість все в більшій мірі ідентифікуються з неформальним, тобто по суті справи, які не врегульовані ззовні міжособистісним відношенням, яке по суті своїй протистоїть нормі та регламентації »[3, с. 69].

Сучасний етап розвитку сім'ї можна назвати кризовим. Зміна регуляторів, типу, функцій, розмірів сім'ї проявляється в явищах нестійкості і дезорганізації сім'ї. Це знаходить своє вираження у зростанні розлучень, дезертирство з сім'ї; падінні народжуваності; зростанні кількості неповних і неблагополучних сімей; ізоляції сім'ї від суспільства; зростанні байструка, дитячої злочинності; алкоголізму та наркоманії; зростанні числа неврозів сімейної та побутової етіології; падінні престижу сімейних цінностей і збільшення числа самотніх. На всій території Росії ця ситуація позначена особливо гостро: криза сім'ї є домінуючим, всепоглинаючим і поки що важко переборним.

Сучасна людина в корні змінила ті цінності, які заклали наші батьки. Якщо раніше це були вірність, любов одна на все життя, діти, становлення сім'ї на різних щаблях суспільного розвитку, то зараз сімейні цінності змінюються. Сучасні люди можуть мати сім'ю, але відмовляються мати дітей – так звані чайлдфрідери [4].

Також сучасні сім'ї можуть мати вільні стосунки, тобто бути чоловіком та дружиною, але при цьому мати коханців. Зради, не повага, моральне та фізичне насильство – все це та багато іншого включено до сучасного списку сімейного життя.

Але треба не забувати, що сім'я є першоосновою духовного, економічного та соціального розвитку суспільства, його природнім і найбільш стійким елементом. Ця істина підтверджується усім ходом розвитку людської цивілізації. В сім'ї найповніше зберігаються перші ознаки давніх етносів та відображаються усі етапи історичного розвитку кожного народу. Разом з тим вона не є чимось абсолютно сталим, незмінним. Сім'я акумулює в собі всі найважливіші ознаки суспільних процесів, економічного та культурного розвитку і одночасно ніби випромінює їх у суспільство та взаємодіє з ним [13, с. 20].

Роблячи висновок, можна сказати, що основна проблема сучасності полягає в зміні ціннісних орієнтацій молоді, зміну та в деякій мірі втрату сімейних цінностей та ігнорування досвіту батьків, що несе за собою ряд негативних наслідків, котрі відображаються на етносі в цілому. Вирішення цієї проблеми включає багато аспектів, але першим з них є виховання та перевиховання сучасної свідомості.

Список використаної літератури:

1. Варій М.Й. Загальна психологія / М.Й. Варій. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 968 с.
2. Волкова О.М. Соціально-психологічні чинники подружньої сумісності / О.М. Волкова. – СПб., 2001. – 236 с.
3. Єлізаров В. В. Демографічна ситуація та проблеми сімейної політики //Соціологічні дослідження. 1998. № 2. - С.67-72
4. Basten, S., Voluntary Childlessness and being Childfree, The future of human reproduction: Working paper № 5. Oxford-Vienna, 2009.
5. Купина Н.М. Погляд на сучасну сім'ю. Освітнянин, 2002. - №1. - С. 20-22.

Литвиненко Альона Вікторівна

Тема: «Батьківський досвід та сучасна людина в контексті сімейних цінностей»

Україна, м.Запоріжжя, студентка 4 курсу гуманітарно-правового факультета
Запорізького національного технічного університету

+380505503291, litwinenko.al@yandex.ru